

til det Resultat, at 105 Dommere og 61 Politimestre ville kunne gøre det ud. Det samlede Antal af Embedsmænd vil altsaa derefter blive 166. Efter Ordførerens og Lovforslagets Anvisning vilde det blive 168. Der er altsaa kun en Forskel af 2, og i alt væsentligt er det altsaa det samme Antal Embedsmænd. Og jeg skal gøre opmærksom paa, at det Udkast, jeg har gjort, kun maa betragtes som foreløbigt; det er godt muligt, endogsaa rimeligt, at skulde det blive endeligt, vilde man faa de 2 med, som der findes paa den anden Side. Der er nemlig lokale og andre Forhold, som kunne gøre sig gældende, og som man er nødt til at tage ganske overordentlig Hensyn til, saaledes at man ikke kan nøjes med alene at gaa efter Befolkningens Antal, men ogsaa maa tage Hensyn til Retskredsenes Udstrækning o. desl. Jeg tror altsaa ikke, at der vil blive sparet noget videre i pekuniær Henseende ved at følge Lovforslagets Bestemmelser. Der vil ganske vist kunne blive sparet i Sammenligning med Kommissionens Forslag, men den samme Besparelse vil man kunne opnaa ad den Vej, jeg anviser. Og jeg tror, at den er bedre ogsaa af en anden Grund.

Jeg kommer nemlig nu til det andet Punkt, jeg nævnede før, nemlig at man mente, at man ved at følge den ny Ordning kunde gøre Dommerforretningerne „renere“, gøre Dommerstillingen „renere“ end nu. Her opstaar nu imidlertid straks det Spørgsmaal: Hvad forstaas ved „rene Dommerforretninger“? Vi have hørt, hvad den ærede Ordfører mener om den Sag. Jeg mener, at Spørgsmaalet maa afgøres efter, hvad Retspraksis, hvad Retstilstanden, hvad Loven og hvad først og fremmest Grundloven mener om den Ting. Jeg vil der tillade mig at erindre om, at i Grundlovsudkastet, saaledes som det oprindeligt blev forelagt, fandtes der ikke nogen Bestemmelse, der svarer til den nugældende Grundlovs § 71 om, at „Retsplejen bliver at adskille fra Forvaltningen efter de Regler, som fastsættes ved Lov.“ Der fandtes heller ikke nogen Bestemmelse, svarende til den nuværende Grundlovsbestemmelse i § 74 om, at der skal indføres Offentlighed og Mundtlighed i Retsplejen, og at der skal indføres Nævninger i Misgerningssager og i Sager, der rejse sig af politiske Lovovertrædelser. Begge disse to Bestemmelser, som nu findes i Grundlovens §§ 71 og 74, ere komne ind i Loven gennem et Forslag, som blev stillet af Grundlovskomiteens Flertal. Da saa Sa-

gerne kom til Behandling paa den grundlovgivende Rigsdag, blev man meget hurtig enig om, at Offentlighed og Mundtlighed burde indføres. Man blev nemlig først og fremmest enig om Nævningers Indførelse, og deraf fulgte, at Mundtlighed og Offentlighed burde indføres, og den Bestemmelse blev man som sagt snart enig om. Derimod Bestemmelsen om, at Retsplejen skulde adskilles fra Forvaltningen efter Regler, der bleve fastsatte ved Lov, vakte adskillig Modstand. Saa mærkeligt det end lyder, vare to i politisk Henseende saa forskellige Mænd som Tscherning og Ørsted begge enige — de kendte nemlig deres Folk — i at udtale den Spaadom, at der vilde gaa et halvt hundrede Aar eller mere, inden den Lov blev gennemført — en Spaadom, som jo er gaaet i Opfyldelse. Og om jeg husker ret, var det Tscherning, der sagde, at han ansaa det ikke for umuligt, at Grundloven vilde gaa i sin Grav, uden at denne Bestemmelse var bleven opfyldt — en Spaadom, som jeg dog tænker, ikke skulde gaa i Opfyldelse.

Under Forhandlingerne om Forslaget blev det saa fra alle Sider forudsat, at Foged- og Auktionsforretninger, Skifte- og Tinglæsningsvæsen skulde blive hos Dommeren. Ørsted udtaler herom, at „det er heldigt, at Dommeren ved at komme i Berøring med Folk har Anledning til at lære mange Forhold at kende og til at opfatte dem paa en anden Maade, end det sker af dem, der kun befatte sig med Retsager“ — en Betragtning, som jo er ganske naturlig, og en Betragtning, som er gaaet igen, og som vil slaa enhver, en Betragtning, der ogsaa blev fremsat paa det Underretsdommermøde; jeg nys har omtalt, og fra en Mand, som ganske sikkert ikke har vidst, at Ørsted har udtalt dette. Der blev saa endvidere udtalt og gjort gældende, vistnok ogsaa af Ørsted, at det var Meningen med Forslaget at gøre Dommerne uafhængige af Regeringen, men ikke at skabe en særlig Dommerstand eller en Dommerkaste, og det er jo dog en Ting, vi let kunne blive enige om, at jo mere man henviser Dommerne til alene at beskæftige sig med Domssager, desto lettere kommer Kastevæsenet frem. Kastevæsenet kommer jo navnlig frem derved, at vedkommende ikke beskæftiger sig med det, som forlanger Folks Interesse i al Almindelighed. Det gælder altsaa om, at Dommerne ikke blive ensidige, og det blive de jo allersnarest ved at være henviste til alene at beskæftige sig med Domssager. Dette, som jeg her har fremdraget, er og